

Ur IKFF:s samling:

Kongressen i Zürich 1919

Digitalisering för bevarande och tillgänglighet C3IDB1
B29V4 VT2024
Högskolan i Borås

Sara Gustafsson
Emma Missne
Linnéa Palmqvist
Ulrika Widh Eriksson

Projektrapport

1. Introduktion

- 1.1. Projektets betydelse för kulturarvsbevarande i allmänhet
- 1.2. Historia och sammanhang

2. Det metodiska arbetet

- 2.1. Planering och samarbete
- 2.2. Urvalsarbetet
- 2.3. Bildfångst
- 2.4. Metadata
 - 2.4.1. Bild
 - 2.4.2. Text
- 2.5. Publicering och långsiktigt bevarande
 - 2.5.1. Copyright

3. Tidsåtgång

4. Uppdragsgivarens feedback

5. Tänkbara fortsättningar på projektet

6. Slutsatser och utvärdering

7. Referenslista

Bilagor

- 1. Materialets omfång och inbäddad metadata
- 2. Fotografering och utrustning
- 3. Mjukvara och digitala tjänster
- 4. Tidsåtgång - tabell

1. Introduktion

1.1. Projektets betydelse för kulturarvsbevarande i allmänhet

Kulturarvsbevarande är ett begrepp fullt av värderingar och subjektivitet. Vad kultur överhuvudtaget är, vems kultur vi pratar om, vad som bevaras och vad som inte gör det. Det är svårt att föreställa sig någonting annat än att detta material finns arkiverat och tillgängligt eftersom KvinnSam i Göteborg finns. I förlängningen därför att människor en gång har börjat intressera sig för "kvinnohistoria". Det vill säga en historia som setts som separat, varit knuten till social historia, de lägre klassernas historia, till "undantagen" (Holm, 1993, s.33 ff). Att få synliggöra ett material som befinner sig i sidospåret av historien, som är kvinnohistoria och som dessutom handlar om fred, anser vi vara av stort värde. Detta arbete är en droppe i ett hav naturligtvis, men det är en droppe av betydelse i en tid då få saker kan kännas så ute och sedda som naiva, som att prata om fred.

Cowick (2018, s. 12) lyfter temat efterfrågan. Finns det en efterfrågan på materialet? Frågan är snarare om det kan finnas någon efterfrågan om ingen vet att dokumenten finns. KvinnSam som förvarar samlingen har ett stort intresse både av att bevara och tillgängliggöra materialet, förutom det allmänna och utbredda intresset för att lyfta kvinnors del i historien. Den främsta målgruppen skulle mer specifikt kunna ses som journalister och forskare som fördjupar sig i detta område, och i förlängningen allmänheten. Björk (2015, s. 38) lyfter en studie som hävdar att "digital and physical documents supplement each other as the digital format enables strategies for search and use that adds value to the collections in traditional formats". Att digitalisera är helt enkelt en vinst.

Materialets status är ytterligare en aspekt som listas i Cowick (2018, s. 47). Bilderna har varit mögelskadade och blivit sanerade vid ett tidigare tillfälle. Det finns spår av detta. De är inte direkt hotade och det går att hantera dem utan att skada dem ytterligare. Arbetet handlar därför i första hand om att tillgängliggöra det och lyfta de frågor materialet ställer till vår samtid. Samtidigt blir bilderna mer intressanta som föremål, de berättar en historia.

1.2 Historia och sammanhang

"Världen har förändrats men inte våra mål. Krig och förtryck råder fortfarande liksom kampen för fred. Motståndet mot freds rörelsen är fortfarande starkt. När arbetet blir tungt är det tröstande att ha en 100 årig kamp i ryggen" (Liss, 2015, s. 1).

Mitt under första världskriget, i april 1915, samlas 1136 kvinnor i Haag, de flesta av dessa är även engagerade i rösträttsrörelsen (Liss, 2015, s. 3). Kampen för kvinnors rättigheter ses som tätt sammankopplad med kampen mot kriget och för freden. ICWPP (International Committee of Woman for Permanent Peace) bildas med Jane Addams som ordförande. Organisationen kommer fyra år senare att byta namn till WILPF (Women's International League for Peace and Freedom). Idag finns WILPF i över 40 länder. Den svenska sektionen heter IKFF - Internationella Kvinnoförbundet för Fred och Frihet och bildades 1919. Föreningen hade liksom WILPF föregåtts av ett samarbete mellan fredskommittéer (Anderson, 2011, s. 88f).

När första världskriget går mot sitt slut och fredsförhandlingarna i Versailles inleds 1919 hålls i Zürich den parallella kongress vårt material är relaterat till. I Paris tilläts nämligen inga andra samlingar medan förhandlingarna pågick i Versailles. Kongressen syftade till att från Zürich noga följa förhandlingarna och påverka ländernas representanter på plats i Versailles (Liss & Ricknert, 2015, s. 10). I Zürich var 16 länder representerade och 11 kvinnor från Sverige deltog. Men det var en diametralt motsatt linje som vann i Versailles, jämfört med den som Zürichkongressen försökte få igenom. WILPF kritiserade resultatet från freden i Versailles hårt, innehållet fokuserade på hämnd, menade man och skulle leda till ett nytt storkrig i Europa.

Versaillesfreden slöts efter det som då var världshistoriens största krig. "Samtidigt är Parisfrederna de kanske mest omdebatterade och misslyckade frederna någonsin, i sig en starkt bidragande orsak till det än mer destruktiva andra världskriget och en fortsatt källa till konflikt i dagens Mellanöstern och Centraleuropa." (Hedén & Sturfelt, 2019, s. 421).

Det är i detta sammanhang dessa bilder och telegram respektive brev skall ses. Bilder och dokument från en stund där historien står och väger. Där Versaillesfreden sluts, trots varningar för konsekvenserna. Konsekvenser som vi nu känner till som en av de mörkaste perioderna i mänsklighetens historia.

2. Det metodiska arbetet

2.1. Planering och samarbete

Arbetsgången har i stora drag följt den checklista för bildprojekt som tas upp i Cowick (2018, s. 58f). Planering av alla övergripande delar skedde gemensamt i gruppen. Därefter delades de olika delarna av arbetet upp efter intresse och uppskattad tidsåtgång, så att alla hade ungefär lika mycket att göra. Vem som tog vilken del fördelades efter gemensam diskussion utifrån önskemål och kompetens. Dessa delar diskuterades sedan löpande i veckovisa avstämningar i Zoom, men också i form av kommentarer i ett gemensamt Google-dokument där punkter som behövde diskuteras eller beslutas om gemensamt skrevs in. En chattgrupp användes för att nå alla och för snabba beslut, avstämning och stöd i arbetet.

Gruppmedlemmar har också vid behov arbetat tillsammans via Zoom i olika konstellationer. Vi har även tagit tillvara träffarna i Borås då hela gruppen varit samlad. Samtliga texter är korrekturlästa av åtminstone två personer, utöver den som skrivit texten. Förutom planering av själva utförandet har samarbete i stor utsträckning skett kring inläring och hantering av problem som uppstått kring främst kodning, men även inom andra områden.

2.2 Urvalsarbetet

För oss var vägen till att hitta ett projekt som kändes viktigt lång och gick via Ljusdals Museum och biblioteket på Ingesunds Musikhögskola. Tack vare att Rachel Pierce på KvinnSam vid Humanistiska biblioteket, Göteborgs universitet hade föreslagit digitalisering av material från Internationella Kvinnoförbundet för Fred och Frihet (IKFF) hittade vi rätt. Först besökte hela gruppen KvinnSam och Rachel presenterade materialet och arkivet. Vid ett andra besök på KvinnSam, där halva gruppen deltog fysiskt och andra halvan var med på Zoom, togs beslutet att arbeta med bilder från en kongress i Zürich som ägde rum i maj 1919. När gruppen väl fått ögonen på detta, var det svårt för något annat material att överrösta detta. Versaillesfreden står som en brytpunkt i historien, det är svårt att föreställa sig vad som kommit om denna fredsförhandling landat i någonting annat.

Med en fotograf i gruppen, föll det sig naturligt att arbeta med fotografier. Vi har också valt att digitalisera ett telegram skrivet av en Kroepelien till IKFF:s blivande ordförande Matilda Widegren.¹ Vidare har vi digitaliserat ett brev från Indiska Nationalkommittén, skrivet inför bildandet av Nationernas förbund. Dessa dokument; foton, telegram och brev, kändes sammansvetsade och svåra att skilja åt. De utgjorde i vår mening en samling.

Urval behandlas bland annat i Cowick (2018, s. 11). Vi har reflekterat kring värdet av det vi digitaliserat ur flera aspekter. Dels är IKFF:s samling av stort värde och speglar kvinnors plats i historien, en ytterligare aspekt är att kongressen i Zürich är spännande att lyfta och bevara eftersom den fallit i skymundan av 1915 års kongress i Haag.

De bilder som finns i samlingen är svartvita fotografier, upp till tre upplagor av samma motiv. Samma motiv går i vissa fall även att hitta i andra samlingar internationellt. Även detta är en aspekt som Cowick (2018, s. 12) tar upp. Vi hävdar att just dessa fotografier kan behandlas som unika objekt med en egen historia, dels genom att vissa innehåller text, men också att det finns märken som hål efter nålar och spår av tidens gång, fuktskador som antyder en annat än optimal förvaring och som skapar en kontext och gör varje bild unik.

Vad gäller telegrammet och brevet ger dessa ytterligare sammanhang till bilderna och vi har valt att även digitalisera dessa. De har ett stort värde i sig själva, då de är historiska dokument kopplade till kvinnors kamp för fred och frihet. Samtidigt är vi väl medvetna om att vårt

¹ Vi har, trots idogt sökande, inte kunnat identifiera vem denna Kroepelien är. Vi har bland annat gått igenom Matilda Widegrens övriga korrespondens bevarad i KvinnSams arkiv, en samling av mängder av dokument som täcker nio år, men utan att finna detta namn någonstans. Problemet med att identifiera namn har även diskuterats med Rachel Pierce.

arbete på inget sätt är neutralt, vare sig med avseende på urval eller genomförande. Digitalisering är en tolkning (Björk, 2015, s. 40). Avgränsningen av materialet har skett naturligt eftersom de olika dokumenten är kopplade till samma händelse.

När det gäller lag och etiska värderingar har vi tagit ställning både till copyright och till att personer är avbildade. Vi diskuterade det etiska i att dela vidare materialet mer publikt än det görs i arkivet för närvarande. Bilderna är utformade som vykort och därmed redan från början avsedda för distribution till allmänheten. Telegrammet och brevet är visserligen adresserade till en person, men informationen i dessa är i första fallet en kopia av en text som skickats till fredsförhandlingarna i Versailles 1919 och därmed offentlig och i det andra fallet avsedda att ge information till Widegren med en önskan att påverka hennes tal i ett senare offentligt sammanhang. Därmed bedömer vi att vi ur ett etiskt perspektiv kan gå vidare med digitalisering.

En annan etisk aspekt är hur man i en digital kopia bevarar autenciteten hos ett objekt, då digitala surrogat numera är så enkla att manipulera, kopiera och ta ur sitt sammanhang (Manžuch, 2017, s. 9). En tänkbar lösning vore en så kallad "checksum calculator" som besvarar frågan om filen ändrats sedan publicering (Cowick, 2018, s. 7). Eftersom vi inte kommer att tillgängliggöra materialet via en minnesinstitution och inte heller har obegränsat med tid, har vi prioriterat bort en sådan.

2.3. Bildfångst

Vi valde att digitalisera genom att fotografera dokumenten. Detta beslut kom vi fram till efter att ha undersökt materialet och testat både att scanna och att fotografera.

Det fanns tre olika typer av dokument: 18 fotografier på vykort, ett telegram och ett brev. Främst utgick vi från fotografierna. Dessa var alla av i stort sett samma format. Fotografierna är monokroma, vi beslutade ändå att fotografera bilderna i färg eftersom nyanser förekommer och att det fanns text i olika färg. Till exempel blir det då tydligare om anteckningar är gjorda i bläck eller blyerts. ett beslut vi får stöd av i Deutsche Forschungsgemeinschafts praktiska riktlinjer (2013, s. 20).

Vårt projekt är småskaligt och fokuserar på ett fåtal objekt där vi vill fånga deras natur, därmed handlar detta om kritisk digitalisering, inte om massdigitalisering (Dahlström, 2023, s. 474-475). Dillen (2017, s. 398) argumenterar för att när ett dokument väl är digitaliserat, kommer framtida användare interagera med det som om det vore det faktiska objektet i sig och det blir därmed extra viktigt att bildmässigt fånga alla aspekter av artefakterna, för att så långt det är möjligt bevara deras kontextualitet. Inom ramarna för detta projekt har vi arbetat för att uppnå en så god kvalitet som möjligt, men saknar förutsättningar för att nå ända fram. Björk (2015, s. 2f) skriver att digital reproduktion är inte samma sak som originaldokumentet och kan aldrig vara det. Det är en representation. De fotografier vi digitaliserat är inte platta objekt, utan levande dokument med historia. Det finns fläckar, pappret har gulnat, vissa fotografier har varit uppsatta med nålar, andra har utsatts för fukt. Fotografierna har beskurets,

skrivits på, skickats med post med mera och detta har lämnat spår så att var och ett av de enskilda dokumenten är unika objekt även om samma motiv förekommer på flera vykort, i samlingen och i andra arkiv. Detta är grunden till att vi valt att digitalisera hela samlingen av vykort relaterade till kongressen i Zürich 1919, och inte unika motiv och även anledningen till att vi valt att fotografera på det sätt vi gjort. Bilderna har lagts på en enhetlig, neutral, bakgrund. De är inte tillplattade av en glasskiva och ljussättningen är naturligt ljus som främst kommer från ena sidan. Detta gör att formen på dokumenten och detaljer som håll från nålar träder fram bättre vid fotograferingen. För alla dokument i arbetet har vi valt att inkludera hela dokumentet med en ram runt, så att det är tydligt att hela dokumentet finns i bilden. (Deutsche Forschungsgemeinschaft, 2013, s. 20, 23).

För fotografering användes en digitalkamera med ett fast objektiv, vilket rekommenderas i Cowick (2018, s. 49). Tyvärr är objektivet kortare än önskat och därmed finns viss vidvinkel-distortion i bilderna. Detta bedöms dock inte förstöra värdet i bilderna eftersom innehållet fortfarande förmedlas tydligt. Materialet fick inte lämna lokalen utan uppsyn, så arbetet med digitalisering utfördes först i specialläsesalen. Vi hade inte tillstånd att använda blyxt eller stativ i salen. Detta gjorde att vi inte kunde nå god kvalitet i arbetet. Alla gruppmedlemmar deltog vilket innebar att alla deltog i diskussioner och beslut kring utförandet. En diskussion rörde att fotografera både fram- och baksida. För fotografierna på vykort var det ett enkelt beslut att inkludera baksidor, medan brevet och telegrammet inte var lika självklara. Diskussionerna kring dessa baksidor återkom även senare i arbetet med metadata och publicering. Dessa baksidor tillför ingen ny information, men när vi väljer att se materialet som föremål är baksidan relevant.

Namnet på filerna blev detsamma som antalet personer på bilden, följt av vilken version av bilden det handlade om och slutligen framsida eller baksida. Varje ord i filnamnet inleds med stor bokstav. För fotografierna har versionerna angivits med romerska siffror, för text-dokumentet används bokstäver. Metadata registrerades dels av kameran, dels kopplades metadata till bilderna efter inläsning och ytterligare metadata lades till i Adobe Bridge där IPTC-mallar fanns tillgängliga.

Villkoren för en optimal bildfångst gick inte att uppfylla och fotografen i gruppen beslutade i samråd med övriga gruppmedlemmar att göra en helt ny fotografering under bättre förhållanden. Med Rachel Pierce på plats fick vi ta med materialet till ett annat rum där det gick att använda ett stativ och styra mer över ljuset i rummet. Vid detta tillfälle var vi två gruppmedlemmar. Vi kunde använda en liknande arbetsrutin som första gången och arbeta mycket effektivt. Precis som vid första fotograferingen var det en gruppmedlem som fotograferade allt material och en gruppmedlem som hanterade materialet, med handskar i de fall de behövdes, och med extra åtgärder för att inte blanda material som sanerats med annat material.

2.4. Metadata

Som Dappert et al. (2016, s. 3) påpekar är standarder hjälpsamma då de bidrar till “best practices”, som i sig gör det möjligt att skapa verktyg som underlättar för skapandet och hanterandet av metadata och inte minst underlättar för organisationer att utbyta information med och lära sig av varandra. Därför har vi i det här arbete hållit oss till standarden från Text Encoding Initiative Consortium (2023) för uppmärkning av texter i enlighet med rekommendationen från Deutsche Forschungsgemeinschaft (2013, s. 33) och till IPTC:s standard gällande metadata för bilder (International Press Telecommunications Council, 2024). Gällande keywords, så har vi valt Svenska ämnesord (Kungliga Biblioteket, u.å.) som kontrollerad vokabulär. Eftersom vi här ägnar oss åt ett studentprojekt, som inte är del av en minnesinstitutions bevarandearbete, har vi inte inkluderat andra standarder för metadata, såsom PREMIS eller METS (Dappert et al., 2016, s. 111).

2.4.1. Bild

Vi tog beslutet att inte skapa en tei-fil för fotografiernas metadata, eftersom metadatan finns inbäddad i bildfilerna och beskrivningar även finns på sidan med fotografierna. IPTC (International Press Telecommunications Council, 2024) ger en rad olika fält för metadata och vi har inkluderat de som är relevanta i sammanhanget. Fritt utrymme ges för användandet av keyword, både när det gäller antal och användandet av kontrollerade vokabulärer. Vi har valt att både ange keywords från Svenska ämnesord, de som använts till tei-filerna för telegram och brev och som även ansetts relevanta här, för att hålla samman arbetet samt att ange andra keywords som är relevanta för just för fotografierna.

2.4.2. Text

Vi valde mellan att testa OCR (Optical Character Recognition) och att transkribera våra två texter för hand. Texterna är på svenska respektive engelska, så ur den aspekten hade möjligtvis en OCR engine fungerat, men då sannolikheten att vi skulle få 98% korrekthet med dessa dokument där texterna är över 100 år gamla och pappret i det ena fallet är tunt och delvis genomskinligt och trycket i det andra fallet inte är av högsta kvalitet är liten (Tanner, 2018, s. 5-6). Det hade medfört att vi behövt göra manuell handpåläggning för att korrigera felen och då tidsåtgången med OCR-scanning samt manuellt arbete beräknades överstiga den för en direkt transkribering (Tanner, 2018, s. 4), valde vi det senare. En ytterligare fördel med manuell transkribering är att vi skulle märka upp texten med TEI och transkriberingen gav möjlighet att lära känna texten bättre inför det arbetet.

Transkriberingen gjordes sedan av en person per stycke text och texten korrekturlästes därefter flera gånger av olika personer. Transkriberingen märktes sedan upp med hjälp av XML enligt Text Encoding Initiative Consortium P5s riktlinjer (Text Encoding Initiative Consortium, 2023) samt med hjälp av TEI by Example, (Terras et al., 2020.) och deras guider och exempel på kodning av TEI. För den praktiska delen av kodningen har vi använt programmet Oxygen XML Editor som verktyg. TEI är ett enhetligt system för textkodning

och utbyte som bygger på SGML och XML, är applikationsoberoende och ger riktlinjer (inte regler) för hur texter kan märkas upp. De menar att varje forskare ska kunna återge texten efter sina egna tolkningar och behov (Vanhoutte, 2004, s. 11). Tex Deutsche Forschungsgemeinschaft (2013 s. 26) anger att metadatan ska anges i sådant mjukvaru-neutralt och standardbaserat format.

Vi har velat vara enhetliga i tei-kodningen för båda dokumenten och använt samma principer i båda filerna. Vi har märkt upp texterna, så som de är angivna, utan ändringar eller moderniseringar av språk, men med markeringar av felstavningar, ändringar och tillägg. Vi har alltså inte normaliserat texten, utan transkriberat den diplomatiskt, då vi vill återge dokumenten som de ser ut och eftersom dessa felstavningar och ändringar inte hindrar förståelsen av texten. Vi har använt tei-taggar i enlighet med hur deras användning förklaras i TEI Guidelines och inte gjort egna anpassningar, eftersom vi ville hålla oss till “best practices”. Vi beslutade också att begränsa kodandet till själva texten i brevet respektive telegrammet, dvs texten som en person önskat skicka till en annan och utelämna övrig text och symboler som finns på pappret i sig såsom tex brevhuvud. Detta då denna del inte har någon större betydelse för meddelandet i sig utan det som framkommer där representeras för detta projekt tillfredsställande nog i tei-headern. Huvudfokuset i vårt projekt är fotografierna, därför har vi inte haft tillräckligt med tid inom ramen för detta arbete att koda in bild- och textelementen som brev- och telegram-huvud utgör.

Gällande språk, har vi valt att låta innehållet i tei-koden som beskriver materialet stå på svenska. Detta eftersom materialet är taget från en svensk institution, ett svenskt arkiv och rör en svensk organisation. Vidare har vi valt att vara så utförliga i tei-headern som vi bedömt möjligt med hänsyn till vår tid, för att fånga så mycket information som möjligt som kan bidra till sökbarhet och identifiering för framtida användare av materialet (Cowick, 2018, s. 5ff).

2.5. Publicering och långsiktigt bevarande

Vi arbetade i GitHub för att i slutändan kunna publicera vårt projekt på GitHub Pages. Utifrån Wout Dillens template skapade vi ett repository. Vi upplevde inlärningsströskeln som hög. Det tog tid att förstå hur html-filerna skapas utifrån tei-filer via xsl-filer. Gällande själva utseendet och navigeringen lät vi oss också inspireras av tidigare studenters projektarbeten som fanns att ta del av på Canvas. Funktionen *Issues* där vi lade upp vad som behövde åtgärdas kom till användning.

Bildfilerna som vi fått fram har varit större än vad Github kan hantera, därför är tiff-filerna förminskade. De större filerna finns på en dator och i Dropbox. En länk till Dropbox finns tillsammans med informationen om projektet. Jpeg-filerna för fotografierna finns i två format. De finns dels i originalformat, som man kommer till om man klickar på bilderna, dels i ett mindre format. Anledning till detta är att bilderna är relativt många och därför laddas sidan snabbare när filerna är mindre.

Utifrån de tei-filer som skapades för brevet och telegrammet genererades html-filer via xsl-transformering. Formateringen av utseendet på våra sidor kunde vi styra genom att modifiera css-filen. Även om själva presentationen av materialet inte var det primära, kändes det ändå bra att kunna få till viss funktionalitet.

För det långsiktiga bevarandet, finns filerna på GitHub, samt bevarade i Dropbox och lokalt på våra egna hårddiskar. Filerna är sparade i standardformat såsom XML och TIFF, som åtminstone inom de närmaste åren inte förväntas bli obsoleta.

2.5.1 Copyright

Vi har valt att använda oss av Creative Commons (Creative Commons, u.å.-a) för att ange upphovsrätt. Som Pedley (2007, s. 95) förklarar, tillhandahåller de alternativa licenser för kreativt material och hjälper till att bevara upphovsrätten emedan användande av materialet uppmuntras. Creative Commons delar också med sig av symboler för sina olika licenser, som för den som känner till dem ger en snabb överblick över vad som är tillåtet med verket i fråga. Dessa har vi lagt in på hemsidan som en hjälp för användare, och vi har också refererat till licensen i både tei-kod och bildmetadata. Vi har valt licensen Public Domain Mark 1.0 Universal (Creative Commons, u.å.-b). Vi baserar detta på Upphovsrättslagen (Lag 1960:729) från 1961 som i 66 § stadgar att verk som framställts med stöd av äldre lag får spridas fritt, vilket därmed gäller för vårt material som stammar från år 1919. Vår kontaktperson vid KvinnSam, bekräftar också att arkivet gör samma tolkning av lagen och det är densamma som används för IKFF:s material i Alvin som kommer från IKFF:s samling i KvinnSams arkiv. Uppmärksningen med Public Domain är också i linje med Deutsche Forschungsgemeinschafts riktlinjer för verk som redan befinner sig i denna sfär (Deutsche Forschungsgemeinschaft, 2013, s. 9).

3. Tidsåtgång

För hela projektet har vi tillsammans lagt ner ca 660 timmar. Överlag var vi i gruppen överraskade över att det förberedande arbetet: tiden att läsa in sig på litteraturen och att praktiskt testa och lära sig hur verktygen och koden fungerade, tog mycket längre tid än vi förväntat oss. Urvalet tog inte så många timmar i anspråk, men det drog ut mycket på tiden innan vi kom igång ordentligt med projektet. Detta gav utrymme att sätta sig in i litteraturen, men det var först efter att arbetet kommit igång ordentligt som det gick att reflektera mer aktivt kring den. Tack vare insyn i tidigare projekt var vi noga med att arbeta med rapportskrivningen parallellt. Detta tog mindre tid i anspråk än väntat.

4. Uppdragsgivarens feedback

Vi talade med Rachel Pierce, under ett gemensamt möte med de andra grupperna som också samarbetat med KvinnSam, om denna del av projektrapporten. Mötet ägde rum 2024-05-08. Rachel, som varit vår kontaktperson från KvinnSam, gav då feedback på

digitaliseringsprojektet och samarbetet. Vi ville inte belasta uppdragsgivaren för mycket och be henne skriva om detta ämne till tre grupper. Det kändes helt enkelt inte försvarbart.

Rachel på KvinnSam i Göteborg säger att hon tycker att vårt samarbete har fungerat "jättefint". Hon har upplevt oss som självgående. Här bör tilläggas att vi fått otroligt fin och generös hjälp kring allt vi bett om.

Vidare beskriver Rachel att KvinnSams roll har varit att öppna upp arkiven åt oss och ge oss möjligheter att "göra någonting med vår kurs". Det har funnits en önskan från KvinnSams sida att skapa intresse för materialet i arkiven och för arkivinstitutioner. Detta var ett pilotprojekt från KvinnSams sida och kommer nu fortsätta framöver. Det här ligger i linje med Open Access-rörelsen, som har som mål att fritt tillgängliggöra material för möjligheten att det ska inkluderas i forskning vilket skapar nya möjligheter inom kulturarvssektorn (Terras, 2015, s. 737). Terras (2015, s. 741) argumenterar för att digitalisering av material med inskränkningar i användanderätten inte alls bidrar till digitaliseringens demokratiserande anda, på det sätt som det ofta argumenteras för digitalisering i stort.

5. Tänkbara fortsättningar på projektet

Vårt arbete kan ses som starten på en samling avsedd för forskning på tematisk grund, se utmärkande drag identifierade av Palmer (2004, s. 365). Då vi valt material som rör WILPF:s fredskongress 1919 och Matilda Widegren, den svenska sektionens då framtida ordförande. Man skulle kunna tänka sig att utöka den tematiska samlingen till 1) material rörande Matilda Widegren, 2) material rörande fredskongressen i Zürich från alla internationella deltagande sektioner, där man som Palmer (2004, s. 357) beskriver skulle föra samman material som fysiskt befinner sig på olika platser och därmed medför svårigheter för forskare att gripa sig an ämnet eller 3) IKFF:s historia. Den svenska sektionen grundades 1919, så detta är en logisk startpunkt. Tematiska samlingar är just digitala i sitt format (Palmer, 2004, s. 365), varför vår lilla digitala samling kan vara en logisk utgångspunkt.

En annan tänkbar fortsättning är att lägga in våra bilder i Alvin. Detta beslut vore i så fall upp till KvinnSam, som är den institution som äger arkivet.

En mindre fortsättning skulle kunna vara att utöka kodningen till hela brevet och telegrammet, dvs också brev- och telegramhuvud samt baksidor. Även fotografierna skulle kunna tei-kodas.

Gruppens samarbete med KvinnSam kommer att fortsätta med en utställning av valda delar av materialet, i foajén till Göteborgs universitetsbibliotek. Utställningen kommer äga rum under juni månad 2024. Utställningen kan ses i ljuset av vad Cowick (2018, s.41, 55f.) skriver om marknadsföring av material som digitaliserats. Utställningen är ett ytterligare sätt att lyfta och sprida materialet vi arbetat med. En QR-kod kommer att ge besökarna möjlighet att ta del av vår webbplats. Utställningen känns även som ett bra sätt att ge någonting, om än aldrig så litet, tillbaka till vår uppdragsgivare.

6. Slutsatser och utvärdering

Efter att ur vissa aspekter befunnit oss i åren 1919 och 2024 samtidigt kan vi konstatera att historien som bekant går i cykler. Det har varit mycket intressant att få ta del av och tillgängliggöra detta material. Det har varit svårt, omfattande, mycket huvudbry kring urval, GitHub, uppgiftens kriterier och val. Men det har varit spännande och väldigt roligt. Vi har lärt oss mycket. Vi har arbetat fokuserat och målinriktat men hela tiden med en bra rollfördelning och en tydlig kommunikation i gruppen. En slutsats vi kunnat dra är att helheten är mer än delarna. Så väl i förhållande till dessa historiska men samtidigt brännande aktuella dokument som i förhållande till vår grupprocess och vårt arbete.

Dahlström (2011, s. 97) tar upp skillnaderna mellan kritisk digitalisering och massdigitalisering. Ett studentarbete blir naturligtvis i de allra flesta fall småskaligt och kan därmed svårtligen utgöra något massdigitaliseringsprojekt, men det behöver inte automatiskt betyda att det är kvalitativt. Vi vill dock bestämt hävda att vårt är det. Vi har gjort ett kritiskt urval av materialet, som är vad Dahlström (2011, s. 97) kallar idiografiskt, d.v.s. ett material som belyser en enskild, unik händelse. Vi har valt att lyfta fram denna händelse med hjälp av dokument, snarare än att enbart fokusera på ren text. Vi har gått på djupet med det material vi valt ut och arbetat med att tolka och märka upp det med metadata. Allt arbete är manuellt utfört. Genom hela projektet har vi fokuserat på kvalitet framför kvantitet.

Referenslista:

- Andersson, I. (2011). Kampen för fred. I: Backlund, B., Sjö Dahl Hayman (Red.). I: *Kvinnohistoria i Sverige*, Göteborgs universitetsbibliotek.
- Björk, L. (2015). *How reproductive is a reproduction? Digital transmission of text-based documents*. University of Borås.
- Cowick, C. (2018). *Digital Curation Projects Made Easy. A step-by-step guide for libraries, archives, and museums*. Rowman & Littlefield.
- Creative Commons. (u.å.-a). *Creative Commons*. <https://creativecommons.org/>
- Creative Commons. (u.å.-b). *PDM 1.0 Deed*. <https://creativecommons.org/publicdomain/mark/1.0/>
- Dahlström, Mats (2011). Editing Libraries. I: C. Fritze, F. Fischer, P. Sahle & M. Rehbein. *Bibliothek und Wissenschaft. Vol. 44: Digitale Edition und Forschungsbibliothek*. Harrassowitz, 91-106.
- Dahlström, M. (2023). Critical Transmission. I: P. Svensson & D. T. Goldberg (Red.). *Between humanities and the digital*. MIT Press, 467-481.
- Dappert, A., Guenther, R. S., & Peyrard, S. (Red.). (2016). *Digital Preservation Metadata for Practitioners: Implementing PREMIS* (1 uppl.). Springer International Publishing.
- Dillen, W. (2017). What You C(apture) Is What You Get. Authenticity and Quality Control in Digitization Practices. I: P. Boot, A. Cappellotto, W. Dillen, F. Fischer, A. Kelly, A. Mertgens, A.-M. Sichani, E. Spadini, & D. van Hulle (Red.), *Advances in Digital Scholarly Editing Papers presented at the DiXiT conferences in The Hague, Cologne, and Antwerp*, Sidestone Press, 397–400.
- Deutsche Forschungsgemeinschaft (2013). *Practical Guidelines on Digitisation*. <https://www.dfg.de/resource/blob/176110/76abec10bdc30b41f18695145003d6db/12-151-v1216-en-data.pdf>
- Hedén, A., Sturfelt, L. (2019). Den svårfångade freden: Fredsforskning i ett historiskt perspektiv. I *Historisk tidskrift*, 2019:3, 421-428. <https://www.historisktidskrift.se/index.php/june20/issue/view/11>
- Holm, U, M. (1993). *Modrande och praxis. En feministfilosofisk undersökning*. Daidalos.
- International Press Telecommunications Council. (2024). *IPTC Photo Metadata Standard 2023.2*. IPTC. <https://iptc.org/standards/photo-metadata/ipmc-standard/>
- Kungliga Biblioteket. (u.å.). *Svenska ämnesord*. <https://id.kb.se/term/sao>

- Liss, E. (2015). Välkommen till jubileumsnumret av Fred och Frihet!. I *Fred och Frihet*, 2015:2-3.1 <https://ikff.se/wp-content/uploads/2017/09/fred-och-frihet-nr-2-3-2015.pdf>
- Liss, M., Ricknert, L. (2015) 1919 - Svenska kvinnor organiserar för fred. I i *Fred och Frihet* 2015:2-3. 10. <https://ikff.se/wp-content/uploads/2017/09/fred-och-frihet-nr-2-3-2015.pdf>
- Lag (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk*. Justitiedepartementet. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-1960729-om-upphovsratt-till-litterara-och_sfs-1960-729/
- Manžuch, Z. (2017). Ethical Issues In Digitization Of Cultural Heritage. I: *Journal of Contemporary Archival Studies*, 4(2); artikel 4. <https://elischolar.library.yale.edu/jcas/vol4/iss2/4>
- Palmer, C. L. (2004). Thematic Research Collections. I: S. Schreibman, R. Siemens, & J. Unsworth (Red.), *A Companion to digital humanities* (1 uppl.), John Wiley & Sons, Incorporated.
- Pedley, P. (2007). *Digital copyright* (2 uppl.). Facet Publishing.
- Tanner, S. (2018). *Deciding whether Optical Character Recognition is feasible*. King's College, 1–12. https://www.researchgate.net/profile/Simon-Tanner/publication/265748433_Deciding_whether_Optical_Character_Recognition_is_feasible/links/5bd7475e92851c6b27972809/Deciding-whether-Optical-Character-Recognition-is-feasible.pdf
- Text Encoding Initiative Consortium. (2023). *TEI P5: Guidelines for Electronic Text Encoding and Interchange*. <https://tei-c.org/Guidelines/P5/>
- Terras, M. (2015). Opening Access to collections: The making and using of open digitised cultural content. I: *Online Information Review*, 39(5), 733–752. <https://doi.org/10.1108/OIR-06-2015-0193>
- Terras, M., Vanhoutte, E., & Van den Branden, R. (2020). *TEI by Example* . <https://teibyexample.org>
- Vanhoutte, E. (2004). An Introduction to the TEI and the TEI Consortium. I: *Literary and Linguistic Computing*, 19(1), 9–16. <https://doi.org/10.1093/lc/19.1.9>

Bilaga 1. Materialets omfång och inbäddad metadata

Materialets omfång:

Fotografier (på vykort)

36 bilder (inklusive 1-3 versioner, fram- och baksida)

Filnamnsutformning: AntalKvinnorVersionIAvIFramsida.jpeg

Telegram

6 bilder (3 sidor, fram- och baksida)

Filnamnsutformning: TelefgamSidaEttFramsida.jpeg

Brev

4 bilder (2 sidor, fram- och baksida)

Filnamnsutformning: BrevSidaEttFramsida.jpeg

Alla bildfiler-filer finns i stora tiff-filer (i collection-mappen), stora och mellan, jpeg-filer (i docs -mappen).

Inbäddad metadata:

IPTC Core

Creator: Linnea Palmqvist

Creator job title: fotograf

Creator city: Göteborg

Creator country: Sweden

Headline: Brev / Telegram / Fotografi

Description: Olika, följt av: Tillhör IKFF:s samling i KvinnSams arkiv, Humanistiska biblioteket, Göteborgs universitet

Alt Text: Ca två meningar

Keywords: Kongress; KvinnSam; Zürich; Vykort; Delegation; IKFF; Fotografi;

Kvinnohistoria; IKFF, WILPF; Versaillesfreden 1919; Konferenser; Svartvitt

fotografi; Dokumentärfotografi; Arkivmaterial

Brev/Telegram/Fotografi

IPTC Scene Code: 010300 (Full-length)

010800 (Two)

010900 (Group)

(Det finns ingen relevant för brev eller telegram)

Sublocation: Glockenhof Hotel

City: Zürich

Country: Schweiz

ISO Country code: CH

Title: Filnamn

Source: IKFF:s samling i KvinnSams arkiv, Humanistiska biblioteket, Göteborgs universitet

Copyright Status: Public Domain

Rights Usage Terms: PDM 1.0

IPTC Extension

Location Shown:

Location:

City: Zürich

Country Name: Schweiz

Country ISO Code: CH

World Region: Europe

Name of Featured Organisation: Women's International League for Peace and Freedom,
WILPF

Event: Kongress i Zürich

Event ID: <https://womanvotepeace.com/zurich-congress-1919/>

Image source: Digitised from a print on non-transparent medium

Camera Data (exif)

Bilaga 2. Fotografering och utrustning

Kamera: FUJIFILM X100S, en twin-lens kamera (ej SLR).

Filformat: RAF, Fujifilms RAW-format, omvandlat till tiff och jpeg.

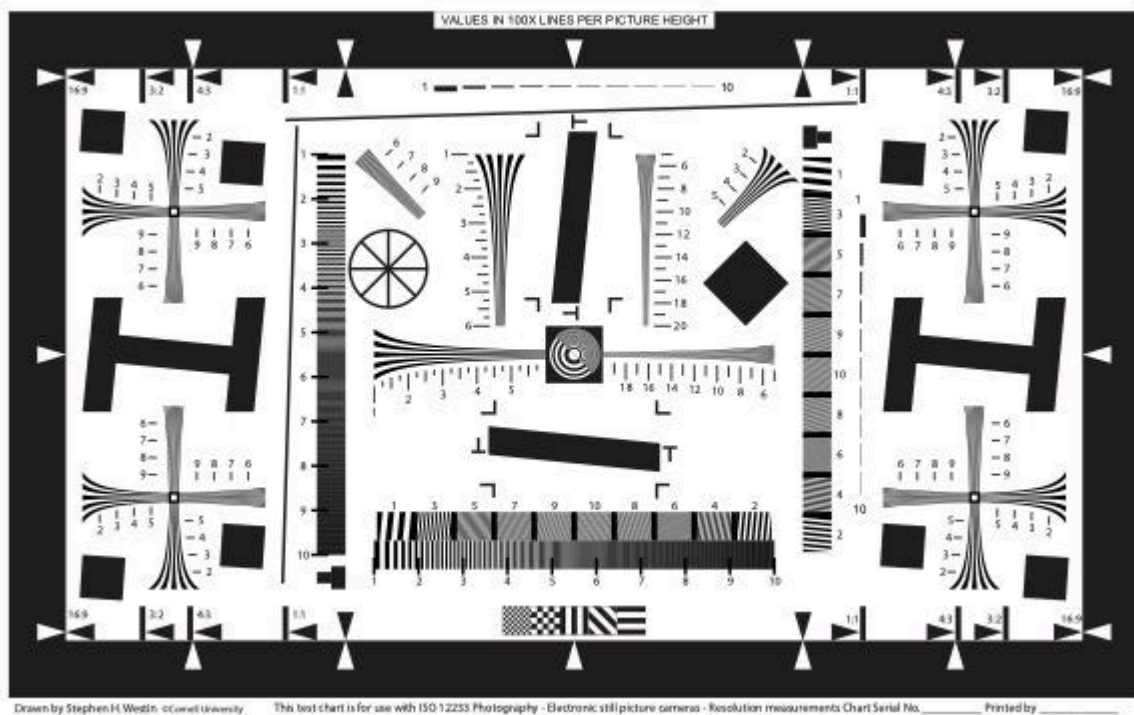
Bitdjup: 8

Bländare: f16, för bästa skärpedjup

Färgprofil: sRGB

Färgkarta: Ingen färgkarta användes då vi inte hade tillgång till detta och mycket lite färg förekommer i dokumenten. Exakt färgåtergivning bedöms inte vara essentiellt.

Imatest charts fotograferades med kamera på plats, detta har dock ingen viktig funktion eftersom vi redan vet att distortion förekommer.

Bilaga 3. Mjukvara och digitala tjänster

Adobe Bridge: För omvandling av filformat och behandling av metadata.

Bilder: Apples bildprogram, för inläsning av bilder till dator.

Canvas: För kommunikation i ett tidigt stadium och med rådgivare.

Dropbox: För tillgänglighet av högupplösta tiff-filer och långsiktigt bevarande.

Github och Github Pages: För samarbete, lagring och publicering.

Google Docs: För ordbehandling, samarbete och kommunikation.

Whatsapp: För kommunikation inom gruppen.

Zoom: För digitala möten.

Bilaga 4. Tidsåtgång - tabell

Aktivitet	Antal timmar
Strategisk planering - möten	70 h
Urval av material	20 h
Förarbete bildfångst	50 h
Bildfångst inklusive efterbearbetning	8 h
Arbete med metadata, bildfiler	30 h
Sökande av kringmaterial	22 h
Tei-kodning	50 h
Html-kodning	50 h
Textkodning (OCR eller för hand)	5 h
Litteraturinläsning	100 h
Rapportskrivande	80 h
GitHub - skapa sida och ladda upp alla dokument etc.	75 h
Korrläsning av rapport	20 h
Korrläsning av kod	20 h
Totalt	ca 660 h
Framtida möjligheter	
Bilder i Alvin	8 h
Utökad kodning	80 h
Utställning	20 h
Tematisk samling	Omöjligt bedöma, för många variabler spelar in.